

Žensko pravo na uniformu

Što je duže prisustvo žena u oružanim snagama, to je i pristup novim generacijama vojnkinja olakšan

Autor: Zorica Mrševićsreda, 04.01.2017. u 08:15

Tenkovske instruktorke u Izraelu (Foto Tunnel-ufo)

Kad god se u javnosti pokrenu pitanja obaveznog vojnog roka, obično se svi argumenti, i oni „za” i oni „protiv”, kreću oko muških regruta, dok se po pravilu zanemaruje situacija u vezi sa ženama.

Pre ukidanja obaveznog regrutnog sistema, vojska je bila deo tradicionalnog rodnog identiteta evropskih muškaraca, kada su sve do prve dve trećine dvadesetog veka, uz retke izuzetke, svi vojnici bili muškarci i većina muškaraca su postajali vojnici. Kako su gotovo svi mladići tokom te prve tri četvrtine dvadesetog veka morali da odsluže neku vrstu vojnog roka, osnovna obuka se smatra i danas kao specifično muški način sazrevanja. Iako su navedeni ciljevi osnovne obuke prioritarno bili da se civili transformišu u vojnike, sekundarno prisutan, ali ništa manje važan cilj vojske je bio da se dečaci transformišu u muškarce. Zato i danas mnogi nastavljaju da vojsku shvataju kao jedan od važnih načina, možda najefikasniji, za postizanje zrelosti muškarca.

Kako je ženama vojna uniforma tek moguća životna opcija, postavlja se pitanje imaju li žene pravo da budu u sastavu oružanih snaga, odnosno, postoji li žensko pravo na

uniformu, vojnu karijeru, i sve pripadajuće atribute te profesije? Uz podrazumevajući potvrđan odgovor, mora se konstatovati da još nisu postale ravnopravni deo tipično muških institucija, kao što su npr. oružane snage. Ali, što je duže prisustvo žena u oružanim snagama, to je i pristup novim generacijama vojnika olakšan.

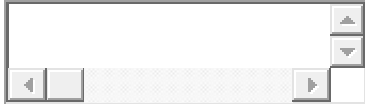
Postavlja se i pitanje faktora koji doprinose većem prisustvu žena u sastavu oružanih snaga neke zemlje i konstatuje se da što vojska više zavisi od civilnog političkog ambijenta, to će spoljni ekonomski i politički uticaji više uslovljavati proces povećanog vojnog učešća žena. Drugim rečima, manja je verovatnoća da žene stupe u oružane snage u patrijarhalnim i diskriminatornim društvima a veća u demokratskim, egalitarnim društvima. S druge strane, visoka stopa nezaposlenosti (posebno među mladim muškarcima) dovodi do njihove povećane spremnosti za vojnu službu, tako da ekonomska kriza, zajedno s pratećom nezaposlenošću, sa svoje strane, umanjuje mogućnosti za žene u vojsci. Naprotiv, kada je ekonomija u ekspanziji, opada broj raspoloživih muškaraca za tu vrstu radnog angažovanja, a rastu potrebe oružanih snaga za ljudstvom, pa se vojne mogućnosti za žene povećavaju.

Ali pored tih mirnodopskih faktora, značajnu, ako ne i presudnu ulogu imaju faktori ugrožene nacionalne bezbednosti. Kada je visok nivo bezbednosnih pretnji po društvo, povećava se vojno učešće i broj vojnih pozicija dostupnih ženama, i u tom smislu svetski ratovi dvadesetog veka bili su prekretnice za ulazak žena u vojne formacije. Kad god su se društva suočavala s rizicima za opstanak, žene su uzimale oružje i postajale borkinje, pri čemu njihovo učešće nije bilo smatrano samo dobrodošlim, već je i aktivno traženo. To se događalo tokom celog dvadesetog veka, u oba svetska rata, u revolucionarnim pokretima, nacionalno oslobodilačkim ratovima, prilikom formiranja novih država, i u različitim situacijama ugroženih granica i suočavanja sa vojno daleko nadmoćnijim neprijateljskim snagama. Međutim, iskustvo pokazuje da se i u društvima s niskim pretnjama po nacionalnu bezbednost, ali sa egalitarnim kulturološkim vrednostima, koja podržavaju rodnu ravnopravnost, vojno učešće žena se povećava, kao što je slučaj npr. sa Kanadom, Švedskom i Južnoafričkom Republikom, gde se „žensko pravo na uniformu” realizuje sve sigurnije i kompletnije. Treba svakako pomenuti i primere dobre prakse iz drugih zemalja, posebno onih sličnog mentaliteta i bliske regionalne lociranosti. Znatnu ulogu imaju i uticaji međunarodnih organizacija, npr. mirovnih misija UN, u čijem sastavu je sve više žena, ali i vojnih saveza, npr. iskustva NATO zemalja u kojima žene imaju sve značajnije i brojnije vojne uloge. Svi ti međunarodni primeri ukazuju da bojna gotovost nije opala kada su žene ušle u sastav oružanih snaga tako da se njihove uloge sve više povećavaju i šire, kao što je npr. najnovije britansko ukidanje zabrane da se žene bore na prvoj liniji fronta.

Naučna savetnica u Institutu društvenih nauka u Beogradu

Komentari [17](#)

Deda Milivoje pre oko jedan sat

Hmmm, ... a zasto kao fotografija za clanak nije objavljena neka sa pripadnicama Armije Severne Koreje. Tamo je vojni rok za zene obavezan i ima ih mnogo vise nego u Izraelu?!

Odgovori | Preporučujem 4

Čika Dragan pre 3 sata

Zašto i žene ne bi služile vojni rok? Koliko ja znam u Izraelu žene podležu vojnoj obavezi kao i muškarci. No, ne treba sve gledati isključivo kroz ratne potrebe kao što to dobrim delom radi autorica teksta i brojni čitaoci-komentatori. Imamo mi, nažalost, i prirodnih nepogoda i drugih katastrofa, pa u tim situacijama muškarci mogu "podizati džak od 100 kg.", a žene da zbrinjavaju unesrećene, da održavaju komunikaciju, da se brinu o prikupljanju humanitarne pomoći... Svaki problem se lakše rešava ako u tome učestvuje veći broj građana. A bez ušesća građana, tj. nas, nema rešenja nijednog društvenog problema.

Odgovori | Preporučujem 4

MarkoMarkovic pre 4 sata

Prestao sam da citam kad sam dosao do "vojnkinja", nisam sovinsta i sam kazem uvek naucnica, ratnica, nastavnica, ministarka, studentkinja, cak i advokatica, ali ovo silovanje jezika je malo previse za mene.

Odgovori | Preporučujem 24

Dragan59 pre 4 sata

Lično smatram da su muškarci i žene potpuno ravnopravni ali da se ravnopravnost ogleda ne u tome da i muškarci i žene treba da rade apsolutno iste poslove već da treba na zajedničku korist da rade one poslove za koji poseduju fizičke i psihološke predispozicije. Nisu slučajno žene daleko zastupljenije u prosveti, zdravstvu, uslužnim delatnostima i medijima. Pa zašto muškarci ne bi bili daleko zastupljeniji u rudarstvu i vojsci. Dvadeseti vek je pokvario neke stvari koje su, ne slučajno, važile hiljadama godina. Trezveno gledano onaj ko je Bošku Buhiju dao pušku i bombu u ruke je krivac jer je narušio vekovnu tradiciju da deca ne učestvuju u ratovima. Prirodnije je da žene budu u vezi, sanitetskoj i drugim službama ali ukoliko su baš željne vojske predlažem da se jedna od brigada Vojske Srbije popunjava isključivo ženama, od vojnika do komandanta. Tako bi se najlakše moglo oceniti ko ima bolje predispozicije za koji posao - pa ako su žene za rat, muškarci će u "bebisiterke".

Odgovori | Preporučujem 12

035 pre 4 sata

Ako doista prihvatimo koncept narodne vojske, umesto švajcarske ili pretorijanske garde, onda bi vojnkinje poput Sandsove, Savićeve, Bursaćeve, ili majki poput Stojanke i Darinke, bile samo moralni i motivacioni uzor MUŠKIM vojnicima, kao što je i red. Učešće vojnika i vojnkinja na Svečanim akademijama, u scenskim performansima, je jedna od stvari koje nam nikako ne trebaju!

Odgovori | Preporučujem 5

Perča Kontraš pre 4 sata

"Kada je visok nivo bezbednosnih pretnji po društvo, povećava se vojno učešće i broj vojnih pozicija dostupnih ženama, pa su svetski ratovi dvadesetog veka bili prekretnice za ulazak žena u vojne formacije. Kad god su se društva suočavala s rizicima za opstanak, žene su uzimale oružje i postajale borkinje, pri čemu njihovo učešće nije bilo smatrano samo dobrodošlim, već je i aktivno traženo". Da li i za Ameriku važe gore navedeni razlozi za angažovanje žena u vojsci ili samo za nerazvijene papuanske države? Najveća svetska sila donela je pre koju godinu zakon po kome i žene mogu učestvovati u oružanim borbama kao vojnici. Dotle nisu bile na prvoj liniji fronta. U vreme kolonijalnih osvajanja, ratovanje i služenje u vojsci bilo je privilegija plemstva. Time su se sticali slava i titule, posedi u kolonijama i bogaćenje. U zadnje vreme mladi zapadnjaci beže od vojske kao od kuge, pa vojne redove popunjavaju doseljenicima ili vrbovanjem najneobrazovanijih slojeva stanovništva. I džihadisti tu spadaju

Odgovori | Preporučujem 3

Natali MM pre 4 sata

Zenama treba otvoriti vrata za sve nazovi "muske" profesije i to je nadam se cinjenica oko koje se svi slazemo, i obrnuto naravno. Nije mi jasan strah da se postojeći sistem ne usrusi ako se suprotnom polu dozvoli da mu pristupi. Nije poenta ravnopravnosti da moramo da radimo iste stvari već da mozemo ako zelimo. Neko ovde rece-kad muskarci budu radjali tad cemo biti ravnopravni. To je nepotrebna banalizacija a problem je moguce resiti jedino jasnim definisanjem uslova za bilo koje radno mesto. Pa ako je za neko radno mesto nuzno podici dzak od 100 kg i ako to moze 99 muskaraca i 1 zena onda je to to, a ne zaposliti 50 muskaraca i 50 zena jer to je onda karikiranje ravnopravnosti i ne ide u korist sistemu.

Odgovori | Preporučujem 13

Borivoje Banković pre 3 sata

Normalan i razuman komentar. Upravo tako. Ravnopravnost, ali tamo gde je moguća i realna i na način na koji je moguća i realna. Sve ostalo je silovanje, baš kao i reč "vojnkinja".

Preporučujem 8

Borivoje Banković pre 5 sati

Dobro, i?

Odgovori | Preporučujem 3

belen pre 6 sati

U Politici neizostavno mesto imaju feministkinje za zastupanje svog stava i novogovora pride. Mogućnost da neko zastupa drugačije mišljenje među kolumnistima je skoro isključena. Kada se govori o vojsci, onda ne bi trebalo misliti samo na angažman žena u mahom manekenskom smislu-oficirska zvanja, već treba da budu spremne za posao običnih vojnika, kao u Izraelu, što je dobar primer. Za to one niti su spremne niti to žele, mada ih Z.Mršević podgurkuje na to. Jedna pametna i lepa žena koja je napisala knjigu zanimljivog naslova „Dresirani muškarac“ (Ester Vilar) zastupa intrigantnu tezu da bi žene trebalo pre od muškaraca da idu u rat jer su naviknutije na krv, već po prirodi svojih mesečnih ciklusa. Meni ipak sve ovo izgleda kao svesna namera da se društvo sasvim uruši, da se unese konfuzija, potpuno pretumbaju stvari, a feministkinje imaju u tome svesrdnu podršku perfidnih muškaraca koji ih koriste kao tzv.korisne idiote u razaranju kulturnog jezgra i moralne vertikale društva.

Odgovori | Preporučujem 19

Sale Zemunac pre 6 sati

Koliko se ja sećam pre ukidanja obaveznog vojnog roka bilo je omogućeno i devojkama-ženama da služe vojni rok, ali na dobrovoljnoj bazi. Što se tiče učestvovanja žena u ratovima to nije ništa novo i uvek je bio određeni broj žena koje su aktivno učestvovala u borbama, ali ne možete očekivati od žene-majke da ostavi svoju decu i da ide da se bori. Na kraju krajeva izreći ću jednu jeres za moderne "borkinje" za ženska prava. Kada muškarci budu mogli da rađaju onda ćemo moći da razgovaramo o ravnopravnosti polova. Dotle žene su te na kojima ostaje obnova stanovništva posle ratova i to je osnovna uloga žene svidelo se to nekome ili ne. Zamislite samo situaciju rata u kojem sve žene izginu to istovremeno znači i kraj ljudskog roda.

Odgovori | Preporučujem 15

belen pre 5 sati

Vi ste Sale u pravu. Kada iznosim neki stav onda to malo karikiram jer su teze feministkinja često apsurdne. Suština je da sa demografskog stanovišta, a to su pametni ljudi zaključili kroz vekove, žene treba da budu zaštićene u ratovima jer je to elementarna logika. Tako se radilo i kada je tonuo Titanik. Postoji primer rata Paragvaja sa tri države u J.Americi u 19.v. gde je izginulo oko 75-80% muškog stanovništva. Društvo nekako može preživeti taj muški gubitak, ali takav ženski gubitak bi bio apsolutno poguban za državu. Ali ajde Vi sve to objasnite ženama koje se očigledno nelagodno osećaju u svojoj koži i uopšte ne razumeju kako društvo funkcioniše. I u ljudskom organizmu postoje neke funkcije-dužnosti, svaki organ nešto obavlja, kada bi se to poremetilo nastao bi haos. Tako je i u kosmosu, ali kažite i to feministkinjama.

Preporučujem 9

Srpski Duh pre 6 sati

U čemu se ogleda taj Vaš patrijahalat? Možete li navesti zakon ili državnu instituciju koja podržava polnu ne ravnopravnost? Niko ženama ne brani da budu u srpskoj vojsci. Koliko ja znam otvoreni su svi edukativni programi za žene u srpskoj vojsci od vojne gimnazija preko akademija. Postavlja se pitanje da li je ženama isti preduslov za ulazak u te institucije ili je ipak smanjen. Da li će žena zauzeti mesto nekom muškarcu koji je sposobniji od nje da bi se ispunila kvota i prikazala svet kako se može i mora postići rodna ravnopravnost na državnim funkcijama.

Odgovori | Preporučujem 10

MilosNS pre 6 sati

Ne razumem svrhu ovog teksta. Zvuči više kao statistički pamflet, npr. kako je tamo negde, kako je ovde, gde je šta itd... A ne zašto je tako, kao što sam dao zaključiti iz naslova. A to je, zašto žene idu u vojsku? Situacija nije kao od pre 70 i 100 godina, pa da u vojsku ide svaki raspoloživi deo stanovništva. Imamo ljudi, nismo u ratu, pa čemu onda? Lično nisam za to da žene služe vojsku, to je više muško zanimanje, kao i biti rudar. A i što bi žene radile sve što i muški? Gde je tu različitost? A i realno, neće se vojska sigurno poboljšati ženskim prisustvom. Kao prvo, muškarci su skloniji da trezvenije razmišljaju pod pritiskom, a drugo, korupcija, izdvajanja za vojsku i političke odluke su od daleko presudnijeg značaja od prisustva određenih grupa ljudi.

Odgovori | Preporučujem 9

Sandra pre 7 sati

I ja se slazem da zene imaju pravo da se prikljuce vojsci ali prestanite vise sa glupim nazivima kao sto je "vojnkinja"! Ona je vojnik.

Odgovori | Preporučujem 28

auuuu brate^{pre 8 sati}

vojnkinja??? a može i vojnica, ili vojnikuša, aman jezik ste nam napravili na smejuriju.

Odgovori | **Preporučujem** **24**

Sale Zemunac^{pre 6 sati}

Vojnikuša ne može iz prostog razloga što je to naziv za žene, koje su u neka davna vremena pratile vojsku i služile za previjanje rana, pranje i kuvanje i na kraju krajeva za zadovoljavanje seksualnih potreba vojnika. Zbog ovog poslednjeg nisu baš bile na "dobrom glasu" kod ostatka stanovništva.

Препоручујем

<http://www.politika.rs/scc/clanak/371346/Pogledi/Zensko-pravo-na-uniformu>